

برای الگوپردازی نیاز به پایه گذاری ابواب جدیدی در فقه داریم

حجت الاسلام اعرافی با تاکید بر گسترش ابواب فقهی در الگوسازی پیشرفت اسلامی-ایرانی تصریح کرد: اگر فقه ما بخواهد به الگوپردازی کمک کند ...

کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛

برای الگوپردازی نیاز به پایه گذاری ابواب جدیدی در فقه داریم

حجت الاسلام اعرافی با تاکید بر گسترش ابواب فقهی در الگوسازی پیشرفت اسلامی-ایرانی تصریح کرد: اگر فقه ما بخواهد به الگوپردازی کمک کند باید بر اساس تجربیات جدید ابواب جدیدی را پایه گذاری کند. به گزارش خبرنگار مهر، حجت الاسلام علیرضا اعرافی رئیس جامعه المصطفی العالمیه در دومین کنفرانس الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت که روز چهارشنبه 18 اردیبهشت در کتابخانه ملی برگزار شد، طی سخنانی به موضوع «#171؛اجتهاد تمدن ساز» پرداخت و گفت: مفروض ما این است که اسلام دین تمدنی است و می تواند بشریت را در همه ساحت ها به شکل نظام وار هدایت کند و همچنین مفروض ما این است که انقلاب درصدد تحقق گفتمان تمدنی و بازتولید گفتمان اسلامی است. باور داریم هر کار در حوزه تمدنی مبتنی بر گسترش اندیشه و دانش است تا آنجا که به معارف اسلامی برمی گردد باید اجتهادی باشد.

وی افزود: اصطلاحی از اجتهاد امروز به عنوان «#171؛عملیة الاستنباط فی الحکام الفرعیة» رواج دارد، اما اجتهاد فراتری هم داریم که اگر بخواهیم به سمت الگوسازی و تمدن سازی حرکت کنیم این اجتهاد جامع تر را نیاز داریم. همه تلاش هایی که در این دهه ها در اسلام و در جهان اسلام شده مبارک است اما ما در زیرساخت ها کاستی داریم و اگر بخشی توسط حوزه و دانشگاه تامین نشود، نمی توان به الگوها دسترسی یافت.

حجت الاسلام اعرافی در ادامه به تشریح 9 محوری که روش اجتهادی خود را باید در آن گسترش دهیم، پرداخت و گفت: اولین مساله گسترش ابواب فقه است. فقه ما بسیار غنی است و از روش مندی استواری برخوردار است اما این دستگاه اجتهادی در پنجاه و چند باب فقهی می گنجد. من معتقدم اگر فقه ما بخواهد به الگوپردازی کمک کند باید بر اساس تجربیات جدید، ابواب جدیدی را پایه گذاری کند. نکته دوم مساله تعلیم و تربیت است که این مساله در فقه ما جایگاهی ندارد و باید فقه ما بابتی در همین عنوان داشته باشد در روابط اجتماعی فقه ما توان پاسخ به نیاز امروز را ندارد بنابراین گسترش ابواب فقهی فراتر از ابواب موجود یک ضرورت است که بدون آن نمی توانیم به الگو و تمدن سازی برسیم.

رئیس جامعه المصطفی در ادامه تاکید کرد: در فقه ما و در مراجعه به منابع و استخراج احکام درباره حکم کلی خیلی کار شده است اما نگاه موضوع شناسانه بسیار کم است. دستگاه فقهی ما حتی در کتب فقهی موجود نیاز به بازسازی دارد. سومین نکته بحث اجتهاد نظام سازی است کاری که شهید صدر تا حدودی انجام داد. شهید صدر در آن زمان در کتاب «#171؛اقتصادنا» کار کرد، اما این نظام پردازی در این اثر تقریباً گم است. نکته چهارم بحث اجتهاد در حوزه اخلاقیات است متأسفانه دانش اخلاق اسلامی متناسب با گسترشی که فقه ما دارد، بسط نیافته است، اما در هر حال اخلاق اسلامی حوزه ویژه خود را دارد ما در بازشناسی فضیلت ها و رذیلت ها کم کار کرده ایم و طبقه بندی اخلاقی ما همچنان از فلسفه و تمدن یونانی متأثر است اما آنچه در ذخایر قرآن و روایات اسلامی داریم فوق العاده بیشتر از آن است که الان داریم.

وی به اجتهاد ناظر به حوزه توصیفات اسلام اشاره کرد و گفت: اگر به آنچه گزاره توصیفی اسلام در قرآن و حدیث توجه کنیم، خواهیم دید که دستگاه اجتهادی ما غالباً کم عمق کار شده است در حالی که همان موشکافی های موجود در فقه جواهری ما اگر وارد صحنه شود مطلقاً در حوزه گزاره های توصیفی به توفیق می رسیم.

اعرافى به نکته ششم در حوزه نقش اجتهاد در تمدن سازی اشاره کرد و گفت: نکته ششم امتداد تفکر فلسفی اسلامی است که مقام معظم رهبری نیز بر آن تاکید دارند. ما فلسفه اسلامی داریم که اوج آن در تفکر صدرایی مشاهده شده است در واقع اجتهاد فلسفی برای گسترش تفکر حکمت الهی و فلسفه ما به قلمروهای دیگر نیاز داریم.

این شش محور کاری است که برای تولید الگوی پیشرفت بر عهده خود ما است. نکته هفتم بحث امتداد مجموعه آن چه که از اجتهاد جامع به دست آوردیم می باشد که باید در حوزه و دانشگاه بررسی شود.

نکته هشتم حوزه فناوری است که محصول علم است. از جمله در حوزه هنر، معماری و... ادواتی که از تجربه بصر تولید می شود در تولید این ها حتماً مناسباتی با اندیشه اسلامی وجود دارد.

حجت الاسلام اعرافی در پایان متذکر شد نکته آخر این است که حوزه الگوهای نرم افزارانه در حوزه الگوهای رفتاری مورد توجه قرار گیرد اما آن چه نتیجه می‌خواهیم بگیریم این است که طراحی الگوی اسلامی نیازمند توسعه ابعاد و ساحت‌های اجتهاد است. فکر می‌کنم نظام اسلامی و اندیشه‌های امام و رهبری و ظرفیت‌های گفتمان انقلاب این صلاحیت را دارد که ما را به سمت کلان‌پردازی ببرد که اجتهاد را در حوزه‌های مختلف توسعه دهد.

در بخشی دیگری از این کنفرانس حجت الاسلام حمید پارسانیا عضو پژوهشگاه حوزه و دانشگاه نیز به ارایه مقاله خود با عنوان روش شناسی نظریه‌های پیشرفت پرداخت و گفت: تولید یک نظریه با روش و هویت علم و روشمند بودن شناخته شده است. باید به چگونگی شکل‌گیری نظریه‌های پیشرفت و عملکرد نظریه تعامل و پیامدهای نظریه در جامعه هدف توجه کرد که هیچ نظریه‌ای بدون روش وجود ندارد.

وی تاکید کرد: در قرن 19 رویکرد پوزیتیویستی به علم وجود داشت بحث روش و روشمندی علم مطرح نبود و علم مستقیماً با نگاه پدیده عینی به وجود می‌آمد.

حجت الاسلام پارسانیا به مبادی شکل‌گیری یک نظریه اشاره کرد و افزود: دو دسته مبادی برای ایجاد یک نظریه وجود دارد که تکوین نظریه را فراهم می‌کند یکی مبادی معرفت‌شناسی و دیگری مبادی غیرمعرفتی است. واقعیت نظریه در هر محیط فرهنگی و تاریخی ریشه در عوامل معرفتی و غیرمعرفتی دارد. برای روش‌شناسی نظریه پیشرفت باید تکوین نظریه و محیط خود را مورد توجه قرار داد و همین‌طور به پیامدهای نظریه و تاثیرات کوتاه مدت و بلندمدت آن در همه حوزه‌های اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و ... توجه نمود.

حجت الاسلام پارسانیا در پایان تاکید کرد: در محیط‌های علمی فقط نظریه درس ندهیم بلکه زمینه‌های چگونگی ورود عوامل به پیامدهای معرفتی و غیرمعرفتی غیرنظریه‌ها شناخته شود.